

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22214 - Pedagogia Social / 40
Titulació	Grau de Pedagogia (Pla 2016) - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Josep Lluís Oliver Torelló <i>Responsable</i> josepluis.oliver@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Virginia Ferreiro Basurto virginia.ferreiro@uib.es	11:00	12:00	Dimarts	02/09/2019	20/07/2020	B208A Guillem Cifre

Contextualització

L'assignatura "Pedagogia Social" contitueix una de les assignatures obligatòries de la titulació de Pedagogia. En ella s'han de posar les bases teòriques per a la comprensió de la intervenció socioeducativa. Això és degut a que la realitat educativa actual es troba clarament diversificada. La intervenció educativa en contextos socials és una realitat quotidiana, però també l'escola es veu en la necessitat d'incorporar determinades intervencions pròpies de la pedagogia social en el seu si atés que les conjuncures de la societat actual aporten nous reptes a l'escola que no es poden resoldre només amb les intervencions "tradicionals". Podem considerar que la Pedagogia social actua cercant elaborar una "teorització de la pràctica per a la pràctica". Per aquest motiu, l'assignatura que ara contextualitzam, és de caràcter teòric, però orientada i basada en la intervenció educativa en contextos socials i la intervenció socioeducativa en contextos escolars.

L'assignatura consta de sis crèdits ECTS i s'oferta durant el segon semestre del segon curs del Grau de Pedagogia. Forma part del mòdul "Fonaments metodològics i instrumentals" i de la matèria "Complements de formació pedagògica".

Mitjançant aquesta assignatura es preten que es comprenguin els condicionants teòrics i metodològics propis del coneixement de la realitat socioeducativa. Per aconseguir aquest objectiu, s'ha de comprendre abans el significat i l'impacte que la Pedagogia Social ha tengut com a disciplina científica, en el marc de las Ciències de l' Educació. Es preten que l'alumne adquireixi els coneixements teòrics i les capacitats d'anàlisi, reflexió i síntesi, que són necessaris per a una formació sistemàtica en aquest camp de la Pedagogia.

En l'assignatura s'aportarà una visió general d'autors, paradigmes, teories i metodologia pròpia de la Pedagogia social contextualitzant-la, des d'una dimensió històrica i comparada, en l'àmbit científic europeu.

També es farà esment als principals àmbits d'intervenció professional del Pedagog/a en contextos caracteritzats per la intervenció de caire socioeducatiu, als factors rellevants en la seva professionalització, així com també i de manera especial a la dimensió comunitària de la Pedagogia social i a la intervenció en contextos escolars.

Guia docent

L'alumne ha de considerar que aquesta és una assignatura orientada a la fonamentació de tota la intervenció socioeducativa per la qual cosa cal tenir en compte que la seva importància rau en que qualsevol intervenció específica, sense aquests aprenentatges, es veurà parcialitzada i descontextualitzada.

Requisits

Competències

Específiques

- * B1. Comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, comparats polítics, ambientals, legals i antropològics de l'educació. B4. Dissenyar i aplicar plans, programes, projectes, accions i recursos adaptats als diferents nivells del sistema educatiu, en les modalitats presencials i virtuals. B9. Desenvolupar i coordinar intervencions educatives amb persones o grups, amb necessitats específiques, en situacions de risc, de desigualtat o discriminació per raó de gènere, classe, ètnia, edat i/o religió.

Genèriques

- * A1. Capacitat per a comprendre la complexitat dels processos educatius en general i dels processos formatius en particular (fins i funcions de l'educació i del sistema educatiu, teories del desenvolupament i de l'aprenentatge, l'entorn cultural i social i l'àmbit institucional i organitzatiu dels centres, el disseny i desenvolupament de programes, el rol dels educadors...). A13. Capacitat per dinamitzar els contextos en els quals intervé, promovent la construcció participada de regles de convivència democràtica, i afrontar i resoldre de forma col·laborativa situacions problemàtiques i conflictes interpersonals de naturalesa diversa. A14. Capacitat per a col·laborar amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn. A16. Assumir la dimensió deontològica pròpia de tot professional de la educació.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Objectius:

Teòrics

- 1 Comprendre els condicionants teòrics i metodològics del coneixement de la realitat socioeducativa.
- 2 Comprendre el significat i l'impacte de la Pedagogia Social com a disciplina científica, en el marc de las Ciències de l' Educació.
- 3 Coneixer els conceptes bàsics de la Pedagogia Social
- 4 Coneixer els diversos paradigmes científics sobre la Pedagogia Social
- 5 Coneixer la situació de la Pedagogia Social a Espanya i a Europa
- 6 Coneixer els contextos d'intervenció de la Pedagogia Social
- 7 Identificar les característiques metodològiques de la Pedagogia Social

Guia docent

8 Diferenciar els àmbits de la Pedagogia Social i les seves possibilitats d'intervenció en cadascun d'ells, juntament amb altres professionals.

Pràctics

- 1 Conèixer i aplicar les diverses metodologies utilitzades per la Pedagogia Social per a poder dissenyar i planificar programes.
- 2 Identificar, caracteritzar i desenvolupar les fases pel disseny de projectes.
- 3 Tenir i saber utilitzar les competències comunicatives.

Continguts temàtics

BLOC I. CONCEPTUALITZACIÓ TEÒRICA, HISTÒRICA I METODOLÒGICA DE LA PEDAGOGIA SOCIAL

TEMA 1. Introducció conceptual i conceptes bàsics de la Pedagogia Social: Educació Social, Socialització, Models d'Aprenentatge Social, Suport Social i Desenvolupament Comunitari.

TEMA 2. TEORIES I PARADIGMES ACTUALS EN PEDAGOGIA SOCIAL

Paradigmes fonamentadors de la Pedagogia Social.

TEMA 3. LA PEDAGOGIA SOCIAL COM A DISCIPLINA ACADÈMICA. LA PEDAGOGIA SOCIAL I LES PEDAGOGIES SOCIALS ESPECIALS: ÀMBITS D'INTERVENCIÓ SOCIOEDUCATIVA.

Els àmbits d'intervenció socioeducativa.

TEMA 4. LA CONSTRUCCIÓ HISTÒRICA DE LA PEDAGOGIA SOCIAL: FASES, AUTORS I TENDÈNCIES.

Evolució històrica de la disciplina

TEMA 5. LA PEDAGOGIA SOCIAL COMPARADA.

La Pedagogia Social a diferents països.

TEMA 6. LA PEDAGOGIA SOCIAL COM A CIÈNCIA HUMANA I SOCIAL I COM A DIDÀCTICA SOCIAL: METODOLOGIA DE LA PEDAGOGIA SOCIAL

Metodologia d'intervenció de la Pedagogia Social.

BLOC II. CONTEXTOS D'INTERVENCIÓ DE LA PEDAGOGIA SOCIAL

TEMA 7. L'ESTAT DEL BENESTAR. ELS SERVEIS SOCIALS: CARACTERÍSTIQUES I NORMATIVES. LES LLEIS DE SERVEIS SOCIALS. ELS SERVEIS SOCIALS A LES ILLES BALEARS. ELS SERVEIS SOCIALS I LA PEDAGOGIA SOCIAL. EL VOLUNTARIAT, LES ONGs, I LA PEDAGOGIA SOCIAL

Les polítiques de benestar social. Els serveis socials.

TEMA 8. LA INSTITUCIÓ ESCOLAR I LA PEDAGOGIA SOCIAL: CARACTERÍSTIQUES, TIPUS DE RELACIONS I PERSPECTIVES.

La intervenció socioeducativa en el context escolar

BLOC III. ANÀLISI DE DIVERSOS ÀMBITS I ÀREES D'INTERVENCIÓ DE LA PEDAGOGIA SOCIAL

TEMA 9. LA JUSTÍCIA JUVENIL I MODELS D'INTERVENCIÓ SOCIOEDUCATIVA

La intervenció pedagògica en relació a les conductes d'infracció a la norma dels menors.

TEMA 10. LA CULTURA COM A ÀREA D'INTERVENCIÓ SOCIOEDUCATIVA: LA POLÍTIKA CULTURAL I LA SEVA INCIDÈNCIA EDUCATIVO-SOCIAL.

Els espais de la cultura com espais per a la intervenció pedagògica.

TEMA 11. LA PEDAGOGIA SOCIAL I L' APRENENTATGE AL LLARG DE TOTA LA VIDA: ÀMBITS, POSSIBILITATS I PERSPECTIVES

Guia docent

L'educació permanent i d'adults com espais per a la intervenció pedagògica.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial previstes en l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes per a l'assignatura.

L'assignatura disposarà d'una aula Moodle a Campus Extens per tal que es faciliti la comunicació i la disposició de material per a l'alumnat. A aquesta aula, l'alumnat hi trobarà a la seva disposició: un fòrum de notícies, un calendari de tasques, documnets electrònics i algunes propostes didàctiques que s'hauran de treballar de manera autònoma o en petit grup.

Activitats de treball presencial (1,4 crèdits, 35 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu i comptant amb la participació de l'alumnat, s'establiran els fonaments teòrics de l'assignatura. A més, es posarà a disposició de l'alumnat material d'ampliació i propostes didàctiques per tal de desenvolupar la metodologia treballada a l'aula.	35

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,6 crèdits, 115 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Assistència a activitats d'interès socioeducatiu	L'alumnat té la possibilitat d'assistir a activitats organitzades per la Facultat d'Educació d'altres departaments universitaris, o bé per altres entitats de caràcter socioeducatiu.	10
Estudi i treball autònom individual	Estudi	Es pretén que l'alumne assoleixi mitjançant l'estudi els principals continguts propis de l'assignatura	45
Estudi i treball autònom individual	Recensió: Lectura i comentari d'un llibre relacionat amb l'assignatura	L'alumnat escollirà un llibre del llistat subministrat pel professorat de pròpia elecció (després de consultar-ho amb el professorat) i entregará per escrit un resum dels continguts i la seva opinió personal fonamentada al respecte del tema estudiat al llibre.	19
Estudi i treball autònom en grup	Anàlisi d'un projecte d'intervenció socioeducativa	En petit grup (màxim 6 persones) els alumnes analitzaran un projecte d'intervenció socioeducativa. Aquest serà proporcionat pel professorat.	15
Estudi i treball autònom en grup	Elaboració d'un glossari de conceptes de Pedagogia Social	Es muntarà un espai a l'aula virtual per a realitzar un glossari de conceptes relacionats amb la Pedagogia Social. Cada alumne (en grups de dos) escollirà un concepte d'una llista que aportarà el professorat i farà la recerca	18

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
		de la definició d'aquest concepte i citarà correctament la recerca feta. Aquests s'exposaran davant el grup classe. L'alumnat haurà de penjar el concepte escollit a l'espai de "glossari" que hi haurà a l'aula on la resta d'alumnes hi tindran accés.	
Estudi i treball autònom individual o en grup	Cineforum	Utilitzar registres videogràfics i documentals per analitzar diverses problemàtiques soioeducatives	8

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

-Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula següent es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable R, no recuperable NR)

-Tot i això, la superació de l'assignatura en cap cas serà possible si no ha superat l'examen amb una nota major o igual a 2,25 sobre 4,5.

-L'assistència a les classes pràctiques és obligatòria en un 80%. La no assistència (20%) serà només per motius justificables. -L'alumne que no faci entrega de les diverses activitats obligatòries dintre els terminis que figurin al cronograma obtindrà la qualificació de "No presentat", tot i que podrà obtenir una avaluació de les activitats que hagi presentat en termini.

-IMPORTANT: El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per a la seva presentació.

-Qualsevol actitud que obstaculitzi de forma injustificada les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Classes magistrals

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Mitjançant el mètode expositiu i comptant amb la participació de l'alumnat, s'establiran els fonaments teòrics de l'assignatura. A més, es posarà a disposició de l'alumnat material d'ampliació i propostes didàctiques per tal de desenvolupar la metodologia treballada a l'aula.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 45%

Assistència a activitats d'interès socioeducatiu

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (no recuperable)
Descripció	L'alumnat té la possibilitat d'assistir a activitats organitzades per la Facultat d'Educació d'altres departaments universitaris, o bé per altres entitats de caràcter socioeducatiu.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 10%

Estudi

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Es pretén que l'alumne assoleixi mitjançant l'estudi els principals continguts propis de l'assignatura

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 0%

Recensió: Lectura i comentari d'un llibre relacionat amb l'assignatura

---

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat escollirà un llibre del llistat subministrat pel professorat de pròpia elecció (després de consultar-ho amb el professorat) i entregará per escrit un resum dels continguts i la seva opinió personal fonamentada al respecte del tema estudiat al llibre.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 15%

Anàlisi d'un projecte d'intervenció socioeducativa

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	En petit grup (màxim 6 persones) els alumnes analitzaran un projecte d'intervenció socioeducativa. Aquest serà proporcionat pel professorat.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 10%

Guia docent

Elaboració d'un glossari de conceptes de Pedagogia Social

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Es muntarà un espai a l'aula virtual per a realitzar un glossari de conceptes relacionats amb la Pedagogia Social. Cada alumne (en grups de dos) escollirà un concepte d'una llista que aportarà el professorat i farà la recerca de la definició d'aquest concepte i citarà correctament la recerca feta. Aquests s'exposaran davant el grup classe. L'alumnat haurà de penjar el concepte escollit a l'espai de "glossari" que hi haurà a l'aula on la resta d'alumnes hi tindran accés.

Críteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 15%

Cineforum

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (no recuperable)
Descripció	Utilitzar registres videogràfics i documentals per analitzar diverses problemàtiques soioeducatives

Críteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 5%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

La bibliografia bàsica constitueix el conjunt de manuals de referència bàsics per l'assignatura. L'alumnat s'hauria de recolçar en ella per assolir la comprensió de les característiques principals de la Pedagogia Social.

Bibliografia bàsica

- CARIDE GÓMEZ, J. A. (2005) *Las fronteras de la Pedagogía Social*. Barcelona, Gedisa
- FERMOSO, P. (1994) *Pedagogía Social. Fundamentación específica*. Herder. Barcelona
- LÓPEZ HERRERÍAS, J. A. (2000). *Paradigmas y métodos pedagógicos para la educación Social*. Valencia: Nau Llibres.
- ORTE, C / MARCH, M. (2001): *Pedagogía de la inadaptación social*. Valencia: Nau Llibres
- PETRUS, A. (Coordinador) (1997) *Pedagogía Social*, Madrid: Ariel.

Bibliografia complementària

- AUTORS VARIS (2003): *El gestor cultural i les cultures perifèriques. Els àmbits públics i privats en la gestió cultural*. Jornades de reflexió. Direcció general de Cultura de la Conselleria d'Educació i Cultura/ Fundació Sa Nostra Caixa de Balears.
- AMORÓS, P. Y AYERBE, P. (2000): *Intervención educativa en inadaptación social. Síntesis*. Madrid.
- CUADRADO, T.(2008); *La enseñanza que no se ve. Educación informal en el siglo XXI*, Narcea. Madrid.
- CARIDE, J. A. (Coordinador) (2000) *Educación social y Políticas culturales*. Universidad de Santiago de Compostela. Facultad de Ciencias de la Educación. Santiago de Compostela
- COLOM, A. J. (Coord, 1987) *Modelos de intervención socioeducativa*. Narcea. Madrid.
- FERNANDEZ, J. M., HAMIDO, A. i FERNÁNDEZ, M.: (2011). *Educación social y atención a la infancia*. Pirámide. Madrid.
- GARCÍA GARRIDO, J. L. y Otros (2001): *Esquemas de Pedagogía Social* Pamplona: Eunsa.
- GARCÍA MOLINA, J. (2003) *Dar (la) palabra. Deseo, don y ética en educación social*. Barcelona. Gedisa

Guia docent

- LÓPEZ HERRERÍAS, J. A. (2000): Paradigmas y métodos pedagógicos para la educación Social. Valencia: Nau Llibres.
- LÓPEZ MARTÍN, R. (2000): Fundamentos políticos de la educación social. Madrid: Síntesis.
- LUQUE DOMÍNGUEZ, P.A. (2002) Educación social Universidad de Sevilla. Sevilla.
- MARCH, M. X. i ORTE, C. (2014). La pedagogía social y la escuela. Los retos socioeducativos de la institución escolar en el siglo XXI. Barcelona. Octaedro.
- MARTÍNEZ BONAFÉ, J. (2003): Ciudadanía, poder y educación. Barcelona, Graó.
- NATORP, P. (2001): Pedagogía Social. Madrid: Biblioteca Nueva.
- NUÑEZ, V. (1999): Pedagogía Social: cartas para navegar en el nuevo milenio. Buenos Aires: Santillana.
- ORTEGA ESTEBAN, J. (Coordinador) (2002) Nuevos retos de la Pedagogía Social: la formación del profesorado. Sociedad Ibérica de Pedagogía Social. Salamanca
- PÉREZ SERRANO, G. (Coord.)(1991): Elaboración de proyectos sociales. Madrid: Narcea.
- PÉREZ SERRANO, G. (Coord.) (2000): Modelos de investigación cualitativa en Educación Social y Animación sociocultural. Madrid: Narcea.
- PÉREZ SERRANO, G. (2003) Pedagogía Social/Educación Social. Construcción científica e intervención práctica. Madrid, Narcea
- QUINTANA, J.M., (1990): Pedagogía Social, Madrid: Dykinson.
- RALD, R., (1984): "Conceptos, teorías y desarrollos de la Pedagogía Social", en Bordón, no 251, Madrid.
- RIERA, J. (1998): Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social y el pedagogo Social. Valencia: Nau Llibres..
- ROMANS, M, PETRUS, A. Y TRILLA, J. (2000) De profesión educador (a) social. Paidós. Barcelona.
- SÁEZ, J. (2002): La Pedagogía Social y los Programas Intergeneracionales: la educación de las personas mayores. Málaga: Aljibe.
- SÁEZ, J. (2003): Educación y aprendizaje en las personas mayores. Madrid: Dykinson.
- SÁEZ, J. (2003): La profesionalización de los educadores sociales. Barcelona: Gedisa.
- VALLÉS, J.(2009).Manual de educador social: intervención en los servicios sociales. Pirámide. Madrid.
- VEGA FUENTE, A. (2003) La educación social ante la discapacidad. Archidona, Aljibe
- VICHÉ, M. (2010):La Educación Sociocultural; Certeza.Zaragoza.
- VV. AA. (2006) La pedagogía social en la sociedad de la información. Barcelona: UOC

Altres recursos

- Revista Interuniversitaria de Pedagogía Social
- Educación Social. Revista de intervención educativa www.peretarres.org/revistaeducacionsocial
- Res, Revista de Educación Social www.eduso.net/res/
- Col.legi d' Educadores i Educadors Socials de Catalunya. www.ceesc.es
- Colexio de Educadores Sociais de Galicia www.colexioeducadores.com
- Col.legi d' Educadores i Educadora de les Illes Balears Correo-e:ceesib.ceesib@tiscali.es
- Asociación Internacional de Educadores Sociales (AIEJI) <http://www.aieji.free.fr>
- Asociaciones Profesionales de las diferentes Comunidades Autónomas www.eduso.net/red.htm

